

RECENTE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE

VERSCHIJNT 8 MAAL PER JAAR

AFGIFTEKANTOOR GENT X

Muziek in handelszaken en horeca veronderstelt naleving
van de Auteurswet

Dirk VOORHOOF

De WHPC en de V.Z.W.-Wet:
rechtseenheid of rechtsdifferentiatie?

Marleen DENEFF en Gert STRAETMANS

Mys & Breesch, uitgevers

Muziek in handelszaken en horeca veronderstelt naleving van de Auteurswet

Cassatie, 26 september 1996

A.R. C.95.380.F – Sabam t/ Desmette – Eerste kamer Fr.

A.R. C.95.385.F – Sabam t/ Farhad – Eerste kamer Fr.

(zie verder olopend nummer 887, 888)

Dirk VOORHOOF

Universiteit Gent

De twee arresten van het Hof van Cassatie van 26 september 1996 bevestigen dat de toepassingsmodaliteiten van het zgn. "publiek executierecht" of "recht op mededeling aan het publiek" onveranderd van toepassing blijven. Het ene arrest maakt (nog) toepassing van de Auteurswet van 22 maart 1886 voor wat de publieke uitvoering van muziekwerken in een show-room betreft (arrest nr. 95.0380 inzake Sabam t. Ets. J. Desmette), terwijl het andere arrest toepassing maakt van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten. Aanleiding tot dit arrest was de opstelling van een radiotoestel in een krantenwinkel/boekhandel (arrest nr. 95.0385 inzake Sabam t. Farhad).

1. "Openbare"- versus "privé"-uitvoeringen onder toepassing van de Auteurswet van 22 maart 1886.

Onder de gelding van de Auteurswet van 1886 had luidens art. 1 alleen de maker van een werk van letterkunde of kunst het recht om het op welke wijze ook te reproduceren of om daarvoor toestemming te geven. In dit basisartikel van de Auteurswet was strikt beschouwd enkel sprake van het zgn. "reproductierecht", maar toch werd dit artikel ook geacht bescherming te verlenen aan de andere ex-

ploitatie- of vermogensrechten van de auteur, waaronder het "publiek executierecht" als een bijzondere vorm van reproductierecht.¹ Artikel 16 van de Auteurswet van 1886 preciseerde daar bovenop evenwel dat geen enkel muziekwerk zonder de toestemming van de maker geheel of gedeeltelijk in het openbaar mocht worden uitgevoerd of opgevoerd. Van een auteursrechtelijk beschermde exploitatie was sprake van zodra de uitvoering of de vertoning van het werk openbaar en hoorbaar is. Een privé-uitvoering van een muziekwerk viel aldus buiten de aanspraken van de auteursrechthebbers. Aangezien de wet geen aanknopingspunten gaf voor het onderscheid tussen openbaar of privé, zijn deze begrippen binnen de auteursrechtelijke context door de rechtspraak afgebakend. Volgens vaste rechtspraak was niet de aard van het lokaal waar de uitvoering plaatsgrijpt van belang, maar wel de samenstelling van het publiek of de toegangsvoorwaarden tot het lokaal.² Bovendien hanteerde het Hof van Cassatie hierbij het interpretatiebeginsel "dat de beperking van de vermogensrechten van de auteur in geval van niet-openbare uitvoering of vertoning van een muziekwerk, de beperkende uitlegging van het begrip privé-uitvoering ten gevolge heeft".³ Het ten gehore brengen van muziek in een handelszaak (bvb. winkelruimte,

¹ VAN ISACKER, F., De exploitatierechten van de auteur, Brussel, Larcier, 1963, nr. 166 e.v. Zie ook Cass., 12 juli 1934, *Pas.*, 1934, I, 365.

² VAN ISACKER, F., *Kritische synthese van het Belgische auteursrecht*, Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen, 1985, nr. 111 en CORBET, J., *Auteursrecht*, APR, Brussel, Story-Scientia, 1991, nr. 134.

³ Cass., 25 mei 1972, *Pas.*, 1972, I, 885 en *R.W.*, 1972-1973, 1422.

kapperszaak, krantenwinkel), in een autocar of in een restaurant of herberg maakte daarom ondubbelzinnig een exploitatie uit van een auteurswerk waartoe de toestemming van de auteursrechthebbende vereist was onder toepassing van de Auteurswet van 1886. Daartoe was het niet nodig dat de uitvoering van het muziekwerk bewust voor het publiek bestemd was of permanent hoorbaar was. Ook de plaats waar de muziekbron was opgesteld deed niet ter zake, van zodra deze hoorbaar was door het publiek in de handelszaak. Zoals F. VAN ISACKER uitdrukte: "De rechters laten zich niet makkelijk in de luren leggen en oordeelden dat het niks uitmaakt wanneer de muziekbron, radio of wat ook, zich in het aan de gelagzaal palend privévertrek bevindt, maar duidelijk bestemd is voor of duidelijk waarneembaar is voor de gasten".⁴ Enkel de uitvoering van muziekwerken in een strikt besloten sfeer, met een familiale of intieme sociale band tussen de toehoorders, ontsnapte aan de toepassing van de toestemmingsvereiste van de auteursrechthebbende.⁵ Het arrest nr. 95.0380 van het Hof van Cassatie in de zaak Sabam tegen Ets. J. Desmette bevestigt ten volle deze rechtspraak en de daarbij aansluitende implementatie van de Auteurswet van 1886, o.m. door te benadrukken dat "geen enkele wettelijke bepaling de bescherming van de rechten van de auteur van een muziekwerk onderwerpt aan de voorwaarde dat de uitvoering of de opvoering van het muziekwerk bewust voor het publiek bestemd is of permanent is".

Slechts in uitzonderlijke gevallen is sprake van een uitvoering van muziekwerken in handelszaken die niet onder toepassing ressorteert van de toestemmingsvereiste van de auteur. Het betreft de muziekuitvoeringen in een winkel voor het testen

van audio- of AV-toestellen ten behoeve van klanten, teneinde de kwaliteit van deze toestellen te laten beoordelen.⁶ Nog iets verder gaat een vonnis van de vrederechter van Leuven van 15 februari 1994, waar werd geoordeeld dat de uitvoering van muziekwerken in een platenzaak of CD-winkel niet onder toepassing valt van de Auteurswet. Het vonnis gaat daarbij uit van de overweging "dat de uitvoering in concreto niet onder toepassing valt van de Auteurswet omdat de auteur impliciet aan het verleende reproductierecht en toestemming tot commercialisatie, het uitvoeringsrecht heeft verleend, exclusief bestemd voor verkoop van CD's en platen aan de consument". Volgens het vonnis stond het vast dat het werk "werd uitgevoerd in een ruimte exclusief bestemd voor de verkoop van CD's en platen aan de consument zodat de auteur geen rechten meer kan vorderen, uitgeput door het verleende reproductierecht en het bestemmingsrecht, de commercialisatie".⁷

2. "Openbare"- versus "privé"-uitvoeringen onder toepassing van de Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten.⁸

De Auteurswet van 1994 bevat voortaan een expliciete bescherming van het zgn. "publieke executierecht". Art. 1, § 1, al. 4 bepaalt: "Alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft het recht om het werk volgens ongeacht welk procédé aan het publiek mede te delen". De begrenzing van dit "publiek executierecht" of "recht op mededeling aan het publiek" is vastgelegd in art. 22, § 1, 3°, krachtens hetwelk de auteur zich niet kan verzetten tegen "de kosteloze privé-mededeling in familielinking". Ook de titularissen van de naburige rechten maken voortaan aanspraak op het "recht op

⁴ VAN ISACKER, F., Kritische synthese van het Belgische auteursrecht, o.c., nr. 112. Zie ook Cass., 27 februari 1975, R.W., 1974-1975, 2553.

⁵ BERENBOOM, A., *Le droit d'Auteur*, Brussel, Larcier, 1994, 86. Zie ook Cass., 12 juli 1934, *Pas.*, 1934, I, 365; Cass., 23 december 1937, *Pas.*, 1937, I, 394; Cass., 13 februari 1941, *Pas.*, 1941, I, 40; Cass., 11 november 1943, *Pas.*, 1944, I, 47; Cass., 26 februari 1960, *Pas.*, 1960, I, 745.

⁶ Rb. Antwerpen, 7 mei 1984 en Vred. Etterbeek, 20 juli 1984, gecit. in CORBET, J., "Vijf jaar auteursrecht 1980-1984", R.W., 1986-1987, 2349-2350. Anders: Rb. Doornik, 10 januari 1978, onuitg., met daarin de overweging: "Attendu que le vendeur de télévision permet à sa clientèle de s'assurer de la qualité du son et de l'image mais grâce à des émissions publiques de télévision; Attendu que l'article 16 de la loi du 28 mars 1886 est formel (...); Attendu qu'il est de jurisprudence constante (...) que le droit du chef d'exécution d'un morceau de musique est dû par le possesseur d'un appareil récepteur de radiophonie qui le met en action dans un lieu public".

⁷ Vred. Leuven, 15 februari 1994, R.W., 1993-1994, 1464. Zie hierover ook VAN BUNNEN, J., "Examen de jurisprudence: 1989-1994", R.C.J.B., 1996, p. 157 e.v., nr. 11.

⁸ Zie BERENBOOM, A., *Le Nouveau Droit d'Auteur et les droits voisins*, Brussel, Larcier, 1995, 448 p. en GOTZEN, F. (ed.), *Belgisch auteursrecht van oud naar nieuw. Le renouveau du droit d'auteur*, Brussel, Bruylant, 1996, 548 p.

mededeling aan het publiek" van hun prestaties- of handelingen.⁹

Ten aanzien van de bescherming van het "publiek executierecht" is de Auteurswet van 1994 dus tegelijk explicieter en precieser in de afbakening van wat wel en niet onder toepassing valt van de toestemmingsvereiste van de auteur. GOTZEN merkt in dit verband op: "De nieuwe omschrijving van de toelaatbare privé-mededeling waarin de precisering "kosteloos" voorkomt, brengt mee dat voortaan alleen reeds het vragen van entreegeld voor een uitvoering de vrijstelling van auteursrecht uitsluit. Bovendien is vanaf nu duidelijk dat alleen vrijuit kan gaan de mededeling in de eigen "familiekring" en niet meer de uitvoering voor zelfs besloten gezelschappen".¹⁰

Het arrest nr. 95.0385 van het Hof van Cassatie in de zaak Sabam tegen Farhad sluit enerzijds aan bij deze nieuwe wettelijke bepalingen en bevestigt anderzijds de vroegere, strikte rechtspraak in verband met de notie "openbare mededeling" van muziekwerken. De Auteurswet van 1994 laat, zoals zopas verduidelijkt, geenszins een versoepeling toe. Het Hof van Cassatie kan dan ook niet akkoord gaan met de eerder ingenomen zienswijze van de vrederechter van Elsene, die in het bestreden vonnis van 22 juni 1995 had overwogen: "Attendu que dans le cas qui nous occupe, il s'agit d'un lieu accessible au public, mais où la clientèle ne fait qu'un bref passage pour acheter un journal ou tout autre article de librairie, que la clientèle ne s'installe pas dans le magasin et ne 'profite' donc pas de la musique; Attendu que l'endroit où le poste de radio était placé confirme la thèse de la défenderesse, qui consiste à dire que la radio était bran-

chée pour l'usage personnel de son gérant".¹¹

Het Hof van Cassatie weerlegt deze argumentatie en overweegt dat geen enkele wettelijke bepaling "de bescherming van de auteur van een muziekwerk onderwerpt aan de voorwaarde dat de personen die toegang hebben tot een openbare plaats waar de muziek wordt uitgezonden daar plaatsnemen" en bevestigt de vroegere rechtspraak dat de bescherming evenmin "afhangt van de plaats van het radiotoestel, de aard van het gebruik of de bedoeling van de gebruiker ervan".¹² Het Hof verduidelijkt "dat het auteursrecht wordt beschermd zodra de uitvoering of vertoning van het werk werkelijk openbaar en hoorbaar is". Het is daarbij opvallend dat het Hof van Cassatie in de eerste overweging bij de verwijzing naar de toepasselijke wetsbepaling, volstaat met de vermelding van het reproductierecht zoals bepaald in art. 1 van de Auteurswet van 30 juni 1994, en daarbij het "recht op mededeling aan het publiek" zoals expliciet geformuleerd in art. 1, § 1, al. 4, onvermeld laat.

3. Toch nog onduidelijkheid bij het afgrenzen tussen "openbaar" en "privé"?

Ondanks het feit dat het Hof van Cassatie zijn constante en strikte rechtspraak andermaal heeft bevestigd, en ondanks de expliciete bepalingen in de Auteurswet van 1994 betreffende het recht op openbare mededeling en de uitzondering geformuleerd in art. 22, § 1, 3°, blijft er toch nog een smalle grijze zone bestaan tussen de openbare mededeling enerzijds en de privé-uitvoering anderzijds. Zo achten sommige auteurs de toestemmingsvereiste van de auteur enkel buiten werking gesteld voor de uitvoering in de strikte familiale of intieme sfeer,¹³

⁹ Zie art. 35, § 1, al. 3, art. 39, al. 4, art. 41 en art. 44. Merk hierbij op dat overeenkomstig art. 46, 3° de titularissen van naburige rechten (uitvoerders kunstenaars, producenten en omroeporganisaties) zich niet kunnen verzetten tegen de kosteloze privé-uitvoering in familiekring of in het kader van schoolactiviteiten (cursivering D.V.), hetgeen dus impliceert dat de titularissen van naburige rechten zich niet kunnen verzetten tegen een vorm van vertoning aan een schoolpubliek, daar waar deze uitzondering niet is voorzien op het vermogensrecht van de auteurs. Of een kosteloze uitvoering in het kader van schoolactiviteiten al dan niet een vorm van "mededeling aan het publiek" betreft die onder toepassing ressorteert van de toestemmingsvereiste van de auteursrechthebbers, is in de rechtsleer omstreden (cfr. infra).

¹⁰ GOTZEN, F., "De algemene beginselen van de vermogensrechten en van de morele rechten van de auteur volgens de wet van 30 juni 1994", in GOTZEN, F. (ed.), o.c., 78-79.

¹¹ Vred. Elsene, 22 juni 1995, J.T., 1995, 772.

¹² Zie CORBET, J., Vijf jaar rechtspraak inzake auteursrecht 1960-1964, Brussel, Sabam, s.d., 8; CORBET, J., Vijf jaar rechtspraak inzake auteursrecht 1965-1969, Brussel, Sabam, 1973, 19-20; CORBET, J., Vijf jaar rechtspraak inzake auteursrecht 1970-1974, Brussel, Sabam, 1979, 15-17; CORBET, J., "Vijf jaar auteursrecht 1985-1989", R.W., 1991-1992, 185.

¹³ GOTZEN, F., "De algemene beginselen van de vermogensrechten en van de morele rechten van de auteur volgens

terwijl BERENBOOM dit begrip wil opgeroepen zien tot de professionele sfeer en de schoolomgeving. BERENBOOM schrijft in dit verband: "Comme auparavant, il reste aux tribunaux à apprécier suivant les cas de façon raisonnable. Ce qui doit être retenu, c'est la destination de l'exécution, combinée avec l'intimité réelle qui unit ceux qui y assistent. S'il existe un lien familial, affectif ou professionnel particulier, des relations habituelles entre ceux qui assistent à la communication, elle reste privée".¹⁴ BERENBOOM geeft als voorbeelden van privé-uitvoering: het vertonen van audiovisuele werken of ten gehore brengen van muziekwerken binnen een kleine werkkring, door een reclamebureau ten behoeve van een klant of in scholen "devant les seuls enseignants et étudiants concernés". En hij voegt erin voetnoot aan toe: "Une communication dans le cadre scolaire peut être considérée comme effectuée dans le cercle de famille".¹⁵

Het is echter zeer de vraag of deze ruime interpretatie stand kan houden in het licht van de strikte uitzondering die in de Auteurswet van 1994 is ingeschreven als "kosteloze privé-mededeling in familikring". BRISON en MICHAUX merken in dit verband op dat "anders dan gesteld door de rechtspraak en de rechtsleer onder gelding van de wet van 1886, scholen, bedrijven, ziekenhuizen enz. onder het begrip "publiek" vallen".¹⁶ Ook de voorbereidende werken tot de wet van 30 juni 1994 maken duidelijk dat is geopteerd voor een strikte interpretatie van de uitzondering, aangezien een amendement dat ertoe strekte om de uitzondering voor de familikring uit te breiden tot scholen en verenigingen zonder winstoogmerk, werd verworpen.¹⁷ Overigens houdt de expliciete uitzondering op het "publiek executierecht" zoals voorzien in art. 22, § 1, 7° een bijkomend argument in voor een strikte interpretatie van het begrip "familikring". Krachtens art. 22, § 1, 7° kan de auteur zich niet verzetten tegen de kosteloze uitvoering van een werk tijdens een pu-

blick examen, wanneer het doel van de uitvoering niet het werk zelf is, maar het beoordelen van de uitvoerder of de uitvoerders van het werk met het oog op het verlenen van een kwalificatiegetuigschrift, diploma of titel binnen een erkende onderwijsvorm. Deze specifieke uitzondering binnen een (publieke) examencontext kan als argument worden aangegrepen om te stellen dat andere op- of uitvoeringen binnen de schoolomgeving daarom juist wel ressorteren onder het recht op mededeling aan het publiek en dus afhankelijk zijn van de toestemming van de auteur. Een argument in dezelfde richting kan ook worden geput uit de verschillende formulering van art. 22, § 1, 3° voor wat de rechten van auteurs betreft en art. 46, 3° voor wat de naburige rechten betreft. Ten aanzien van de titularissen van naburige rechten is inderdaad expliciet voorzien dat zij zich niet kunnen verzetten tegen de kosteloze privé-uitvoering in "het kader van schoolactiviteiten" (zie ook voetnoot (9)). Art. 22, § 1, 3° beperkt deze dwanglicentie evenwel strikt tot de kosteloze privé-mededeling "in familikring", zodat alle overige vormen van mededeling aan een publiek onder het verbodsrecht van de auteur ressorteren.

Toch wordt de soep allicht niet zo warm gegeten: het heeft er alle schijn van dat de auteurs, – in rechte meestal vertegenwoordigd door Sabam –, niet dezelfde slagkracht aan de dag leggen om de uitvoering van hun werken in een schoolomgeving aan hun toestemmingsvereiste te onderwerpen, alertheid waarvan zij wel blijk geven in geval van uitvoering van hun werken in handelszaken en in de horecasector. De feitelijke tolerantie ten opzichte van de uitvoering van auteurswerken binnen de educatieve of didactische context van de school of universiteit heeft echter ook zijn grenzen. De op- of uitvoering van auteurswerken buiten het strikte kader van de les of de klas betreft hoe dan ook een "openbare mededeling", m.n. van zodra ook derden of ouders toegang hebben tot het lokaal.¹⁸

(vervolg) de wet van 30 juni 1994", in GOTZEN, F. (ed.), o.c., 78-79; BRISON, F. en MICHAUX, B., "De nieuwe auteurswet", R.W., 1995-1996, 482 en 487; STROWEL, A. en B., "La nouvelle législation belge sur le droit d'auteur", J.T., 1995, 125.

¹⁴ BERENBOOM, A., *Le Nouveau Droit d'Auteur et les droits voisins*, o.c., nr. 88.

¹⁵ Ibid., Zie ook BERENBOOM, A., "Chronique de jurisprudence. Le droit d'auteur (1986-1994)", J.T., 1996, 788.

¹⁶ BRISON, F. en MICHAUX, B., l.c., 482. Zie ook GOTZEN, F., "De algemene beginselen van de vermogensrechten en van de morele rechten van de auteur volgens de wet van 30 juni 1994", l.c., 78-79.

¹⁷ *Gedr.St.*, Kamer, 1993-1994, nr. 473/33 – BZ 91-92, 192 en 195 (zie nr. 473/5, 6), met daarin de passage: "De deskundigen kunnen niet instemmen met de strekking van amendement nr. 46 van Mevr. Stengers (Stuk nr. 473/5) waarbij het begrip "familikring" wordt uitgebreid (tot scholen, verenigingen zonder winstoogmerk enzovoort). De strikte interpretatie van deze uitzondering op het auteursrecht moet immers worden gehandhaafd".

¹⁸ Zie bvb. Vred. Couvin, 30 juni 1969, gepubl. in CORBET, J. *Vijf jaar rechtspraak inzake auteursrecht*

53*

Arrest van het Hof van Cassatie van 26 september 1996

(A.R. C.95.380.F – Sabam / Desmette)

(...)

HET HOF,

Gehoord het verslag van raadsheer Parmentier en op de conclusie van advocaat-generaal Piret;

Gelet op het bestreden vonnis, op 3 maart 1995 in laatste aanleg gewezen door de vrederechter van het eerste kanton van Zinnik;

Over het middel: schending van de artikelen 1, 16, van de Auteurswet van 22 maart 1886, 2, eerste en vierde lid, 11, eerste lid en 11bis, eerste lid, van de Conventie van Bern voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, ondertekend op 9 september 1886, herzien te Brussel op 26 juni 1948 en goedgekeurd bij de wet van 16 juni 1951,

doordat de vrederechter, na te hebben vastgesteld dat “er in de show-room of in een belendende plaats van verweerster een radiotoestel speelde en dat de muziekwerken die het uitzond hoorbaar waren voor de personen in de show-room” de vordering van eiseres niet gegrond verklaart op de volgende gronden: “er moet nochtans nog worden nagegaan of het in de gegeven omstandigheden van de zaak wel degelijk ging om een heruitzending die speciaal voor het publiek was bedoeld; (...) de rechter heeft aangenomen dat zulks wel degelijk het geval was wanneer een radiotoestel onafgebroken speelde in een drankgelegenheid omdat die radio-uitzending verondersteld werd het comfort van de verbruikers te verbeteren en hen ertoe aan te zetten in de zaak te blijven en er de aldaar verkochte dranken te verbruiken; (...) zulks is ook het geval in de winkels waar de radiotoestellen zijn geïntegreerd in een vaste, met luidsprekers uitgeruste installatie die permanent achtergrondmuziek speelt met de bedoeling de klanten in de zaak te houden (...); het is minder evident en zelfs twijfelachtig dat er sprake is van heruitzending die bewust voor het publiek is bestemd wanneer het radiotoestel een autoradio is die te koop staat opgesteld in de inkomhal van de zaak; (...) gelet op het type van het bewuste radiotoestel, de plaats ervan en het pro-

gramma dat het uitzond op het tijdstip van de vaststelling, blijkt duidelijk dat het toestel slechts af en toe speelde en dat er zeker geen permanente achtergrondmuziek mee kon worden gespeeld met de bedoeling de klanten in de zaak te houden; (...) het spreekt immers vanzelf dat de uitzending van een muziekwerk door een radio maar af en toe wordt aangezet door de eigenaar ervan of door een toevallige klant die het wil testen, geen grond kan zijn voor de heffing van auteursrechten, zelfs als de uitgezonden werken worden gehoord door andere personen die zich in de nabijheid bevinden”,

terwijl krachtens de artikelen 1 en 16 van de Auteurswet van 22 maart 1886, een muziekwerk alleen met toestemming van de maker geheel of gedeeltelijk mag worden uitgevoerd of opgevoerd in het openbaar en dat krachtens de artikelen 2, eerste en vierde lid, 11, eerste lid en 11bis, eerste lid, van voornoemde Conventie van Bern de auteur het uitsluitend recht heeft machtiging te verlenen tot de openbare mededeling van zijn werk door radio-uitzending, door middel van een luidspreker of een ander soortgelijk middel of instrument dat klanken verzendt; het auteursrecht wordt beschermd van zodra de uitvoering of de mededeling van het werk werkelijk openbaar en hoorbaar is; het enkele feit dat een muziekwerk ten gehore wordt gebracht door middel van een radio-ontvangsttoestel op een openbare plaats, al is het maar af en toe, derhalve een openbare opvoering van dat werk is in de zin van de wet van 22 maart 1886; noch de voornoemde bepalingen noch enige andere wetsbepaling de noodzakelijke toestemming van de auteur van een muziekwerk onderwerpt aan de voorwaarde “dat er bewuste heruitzending is ten behoeve van het publiek”; de wettelijke bescherming van de auteur geenszins afhangt “van het type radiotoestel, de plaats ervan of het programma dat het uitzond” noch van “de permanente uitzending van achtergrondmuziek met de bedoeling de klanten in de zaak te houden”; daaruit volgt dat de vrederechter

(vervolg) 1965-1969, o.c., 179 en Vred. Antwerpen (Kanton Berchem), 17 januari 1978, onuitg., met daarin de overweging: “Overwegende dat eisers in verzet (...) aanvoeren dat hun instelling te B. een school is voor haarkappers, een gesloten karakter heeft en geen openbare gelegenheid is, zodat geen sprake zou zijn van uitvoering in het openbaar van muziekwerk (...); Dat uit de publiciteit naar voldoende recht blijkt dat de instelling te B., toegankelijk is voor het publiek, zodat de gewraakte muzikuitvoeringen wel degelijk in het openbaar geschieden”.

zijn beslissing niet naar recht heeft verantwoord:

Overwegende dat luidens artikel 1 van de Auteurswet van 22 maart 1886, dat te dezen van toepassing is, alleen de maker van een werk van letterkunde of kunst het recht heeft om het op welke wijze of in welke vorm ook te reproduceren of om daarvoor toestemming te geven; dat artikel 16 van die wet preciseert dat geen enkel muziekwerk zonder de toestemming van de maker geheel of gedeeltelijk in het openbaar mag worden uitgevoerd of opgevoerd;

Overwegende dat het vonnis, ofschoon het vaststelt "dat er in de show-room of in een belendende plaats van verweerster een radiotoestel speelde en dat de muziekwerken die het uitzond hoorbaar waren voor de personen in de show-room", en het de rechtsvordering van eiser niet gegrond verklaart op grond dat het niet bewezen is dat er "een bewuste heruitzending ten behoeve van het publiek was" en dat het radiotoestel "slechts af en toe speelde en dat er zeker geen permanente achter-

grondmuziek mee kon worden gespeeld met de bedoeling de klanten in de zaak te houden";

Overwegende dat geen enkele wettelijke bepaling de bescherming van de rechten van de auteur van een muziekwerk onderwerpt aan de voorwaarde dat de uitvoering of de opvoering van het muziekwerk bewust voor het publiek bestemd is of permanent is;

Dat het auteursrecht wordt beschermd zodra de uitvoering of vertoning van het werk openbaar en hoorbaar is;

Dat het vonnis de in het middel aangegeven wettelijke bepalingen schendt;

Dat het middel gegrond is;

OM DIE REDENEN,

Vernietigt het bestreden vonnis;

(...)

Verwijst de zaak naar de vrederechter van het tweede kanton van Bergen.

(...)

Arrest van het Hof van Cassatie van 26 september 1996

(A.R. C.95.385.F – Sabam t/ Farhad)

(...)

HET HOF,

Gehoord het verslag van raadsheer Parmentier en op de conclusie van advocaat-generaal Piret;

Gelet op het bestreden vonnis, op 22 juni 1995 in laatste aanleg gewezen door de vrederechter van het eerste kanton van Elsene;

Over het middel: schending van de artikelen 1, § 1, van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, 2, eerste en vierde lid, 11, eerste lid en 11bis, eerste lid, van de Conventie van Bern voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, ondertekend op 9 september 1886, herzien te Brussel op 26 juni 1948 en goedgekeurd bij de wet van 16 juni 1951,

doordat de vrederechter, na te hebben vastgesteld dat "twee getuigen van (eiseres) op 23 november 1994 hebben vastgesteld dat de zaakvoerder van verweerster naar de radio luisterde in de handelszaak (boekhandel) die hij te Elsene, Elsenseseenweg 102, uitbaat (en) dat niet wordt betwist dat het radiotoestel achter de toonbank stond" de vordering van eiseres niet gegrond verklaart op de volgende gronden: "(...) hoewel de ernst en de objectiviteit van de inspecteurs van SABAM niet in twijfel kun-

nen worden getrokken (cfr. de omstandige rechtspraak die door eiseres is voorgelegd), moet er toch worden nagegaan in welke omstandigheden en met welk doel de radio speelde; (...) in het onderhavige geval gaat het hoe dan ook om een plaats die toegankelijk is voor het publiek maar waar de klanten alleen maar even langslopen om een krant of iets anders in de boekhandel te kopen; de klanten nemen geen plaats in de winkel en 'genieten' dus niet van de muziek; (...) de plaats waar de radio stond, bevestigt het standpunt van verweerster volgens hetwelk de radio aanstond voor het eigen gebruik van de zaakvoerder; (...) uit de hierboven omschreven gegevens volgt dat er geen openbare uitvoering van muziekwerken is geweest en de vordering derhalve niet gegrond kan worden bevonden",

terwijl, krachtens artikel 1, § 1, van de wet van 30 juni 1994 alleen de auteur van een kunstwerk het recht heeft om het op welke wijze of in welke vorm ook te reproduceren of te laten reproduceren, en het volgens eender welk procédé aan het publiek mede te delen; krachtens de voornoemde bepalingen van de bovenvermelde Conventie van Bern de auteur het uitsluitend recht heeft machtiging te verlenen tot de openbare mededeling van zijn werk door radio-uit-

zending, door middel van een luidspreker of een ander soortgelijk middel of instrument dat klanken verzendt; het auteursrecht wordt beschermd zodra de uitvoering of de mededeling van het werk openbaar en hoorbaar is; het enkele feit dat een muziekwerk ten gehore wordt gebracht door middel van een radio-ontvangsttoestel op een openbare plaats, al is het maar af en toe, derhalve een openbare opvoering van dat werk is in de zin van de wet van 30 juni 1994; noch de voornoemde bepalingen noch enige andere wetsbepaling de noodzakelijke toestemming van de auteur van een muziekwerk onderwerpt aan de voorwaarde ~dat de klanten (...) plaatsnemen (...) in de winkel en (...) 'genieten' (...) van de muziek"; de wettelijke bescherming van de auteur geenszins afhangt van de plaats waar het radiotoestel staat, noch van de aard van het gebruik waarvoor het opstond; daaruit volgt dat de vrederechter zijn beslissing niet naar recht heeft verantwoord:

Overwegende dat luidens artikel 1 van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht heeft om het op welke wijze of in welke vorm ook te reproduceren of te laten reproduceren;

Overwegende dat het vonnis, ofschoon het vaststelt dat de zaakvoerder van verweerster via een radiotoestel dat achter de toonbank stond muziek uitzond in haar boekhandel, de rechtsvordering van

eisces niet gegrond verklaart op grond dat "de klanten alleen maar even langslopen om een krant of iets anders in de boekhandel te kopen; dat de klanten niet plaatsnemen in de winkel en dus niet van de muziek 'genieten'" en dat "de plaats waar de radio stond het standpunt van verweerster bevestigt volgens hetwelk de radio opstond voor het eigen gebruik van haar zaakvoerder";

Overwegende dat geen enkele wettelijke bepaling de bescherming van de auteur van een muziekwerk onderwerpt aan de voorwaarde dat de personen die toegang hebben tot een openbare plaats waar de muziek wordt uitgezonden daar plaatsnemen; dat die bescherming evenmin afhangt van de plaats van het radiotoestel, de aard van het gebruik of de bedoeling van de gebruiker ervan;

Dat het auteursrecht wordt beschermd zodra de uitvoering of vertoning van het werk werkelijk openbaar en hoorbaar is;

Dat het vonnis de in het middel aangegeven wettelijke bepalingen schendt;

Dat het middel gegrond is;

OM DIE REDENEN,

Vernietigt het bestreden vonnis;

(...)

Verwijst de zaak naar de vrederechter van het tweede kanton van Elsene.

(...)